

Boží soucit

Javorník, 13. dubna 2011

Čtení: Oz 11, 1 – 9; **Text:** Jeremjáš 31, 3b

Milováním věčným miluji tě, pročez ustavičně činím tobě milosrdenství.

Znovu a znovu nás bible přesvědčuje o tom, že víra v pravého Boha není jen nějaký světový názor, filozofie, nauka nebo přesvědčení. Víra v Boha je silné pouto lásky. Je to síla vztahu. Kdo opravdově věří v Pána Boha, tak je jako zamilovaný. Nepotřebuje si logicky zdůvodňovat to, čemu věří. Je tažen, je přitahován neviditelnou silou ke svému protějšku. V myšlenkách je stále s tím, koho miluje. Jeho duše dychtí po živém Bohu. Po vztahu s Bohem. Věřící duše prostě na Boha myslí, s Bohem počítá, na Boha spoléhá, Bohu důvěřuje. Odborně říkáme, že taková víra je pro člověka existenciální záležitost. Bytostně se jej dotýká. Na dobrém vztahu k Bohu závisí celá moje existence, moje bytí a nebytí. Když někoho milujeme, tak říkáme: Já bez něj nemůžu být. Můj život by bez něj ztratil cenu. Víra v Boha je takové uvědomění si své závislosti na Bohu. Takováto víra však musí být něčím vyprovokována. Je to vždy pouze reakce na něco mnohem silnějšího – na Boží lásku k nám.

Jestliže jsem takto popsal víru člověka k Bohu, pak bible svědčí o tom, že mnohonásobně víc to platí v opačném směru – totiž od Boha k člověku. Ne tedy, že by Bůh byl na člověku bytostně závislý, ale Bůh je zamilovaný do člověka.

Jakkoliv to zní poněkud nepravověrně, Boží svrchované jednání není tak zcela svobodné a suverénní, jak si představujeme. Boží jednání je určováno nepřekonatelnou touhou po vztahu s člověkem. Bůh jedná pod tlakem nekonečné lásky k člověku. Bůh se prostě zamiloval. „Milováním věčným miluji tě, pročez ustavičně činím tobě milosrdenství.“ „Miloval jsem tě odvěkou láskou“ překládají ekumeničtí. Bratři a sestry, dovedete si to představit? Bůh je do tebe zamilovaný. A tak nejedná tak jak by měl, nýbrž ustavičně činí milosrdenství.

My ovšem máme představu zamilovanosti jako prchavého vratkého citu, který člověka poblázní, zatočí s ním a pak ho opustí. To je naše lidská zkušenost. Je Bůh ve své přízni k člověku také tak vrtkavý? Není. Protože je tam schválně zdůrazněno: „Milováním věčným miluji tě“.

Bůh nám tu vyznává lásku. Není pro Pána Boha ponižující role? Nemělo by to být spíše naopak? A přece to tak je. A vždycky je to tak, že iniciátorem toho milostného vztahu mezi člověkem a Bohem je pokaždé Bůh sám. Naše láska k Bohu bude vždy jen chabou odpovědí na Boží vyznání lásky.

Žádným svědkem staré smlouvy není Boží láska zvěstována s tak citlivou a tichou zaujatostí, s takovým soucitem a vítěznou jistotou, jako u proroka Ozeáše. On vyřizuje Boží vyznání takto: „Když byl Izrael mládenečkem, zamiloval jsem si ho, zavolať jsem svého syna z Egypta.“ Prorok připomíná vyvedení z Egypta, dobu, kdy lid chodil po poušti, jako údobí první lásky. Izrael byl mládeneček, bezbranný, bezradný a bezmocný. A tehdy se ho Bůh ujal. Vyvolil si jej za svůj lid. Na počátku tedy stála Boží láska. Bůh si povolal Izrael za svého syna. Ozeáš vyjadřuje lásku Hospodinovu k lidu jednou jako vztah muže a ženy, jindy jako vztah otce a syna. Obojí má vyjádřit onu spalující touhu po člověku. Ten žár Boží lásky. Nakonec i ta svatební Píseň písní, Píseň Šalomounova bývá vztahována na vztah Hospodina ke svému lidu. A také zde u Ozeáše ve 2. kap. Hospodin říká: „Zasnoubím si tě navěky, zasnoubím si tě spravedlností a právem, milosrdenstvím a slitováním, zasnoubím si tě věrností a poznáš Hospodina.“ To je opravdu zvláštní víra, kterou jako křesťané spolu s židy vyznáváme - víra, že se Bůh zavazuje člověku láskou.

Boží srdce musí prožívat obrovské zklamání a lítost, když je jeho láska neopětovaná, zrazovaná, podváděná. Bůh říká o Izraeli: „Proroci je volali, oni se však od nich odvraceli, obětovali baalům, pálili kadidlo tesaným modlám.“ Jaká lítost musí v takové chvíli jímat zhrzenou Boží lásku.

Jako odpovědný rodič miluje svého syna, tak Bůh miluje své syny a dcery, svůj lid a každého jednotlivého člověka. „Když byl Izrael mládenečkem, zamiloval jsem si ho, zavolať jsem svého syna z Egypta.“ Každý rodič ví, co všechno musí pro výchovu svých dětí obětovat. A jakou má otec nebo matka radost, když vidí, jaké jejich dítě dělá pokroky. Kolik úsilí to dá, než se dítě naučí chodit. Kolik pádů a odřenin. Kolik úzkostí a strachu rodičů. A když se dítě naučí chodit a dospěje, tak jednoho dne odejde z domu docela. A rodiče se třesou v obavách, aby na ně jejich potomek úplně nezapomněl, aby je neopustil. I Bůh jako náš nebeský Otec touží, abychom se od něj neodloučili a nešli za jinými bohy. „Ačkoli jsem sám naučil Efrajima chodit,“ říká Hospodin „on na své rámě bral modly.“

Odpovědný rodič bdí u lůžka dítěte, jestliže ho postihne nějaká nemoc a strachuje se o jeho zdraví. Dává mu léky, hlídá, aby dítě poctivě leželo, dohlíží, aby se zdárně uzdravovalo. Jsou to mnohdy hodiny a hodiny strávené u lůžka, u lékaře či na modlitbách. Vzpomene si na to někdy ten náš potomek? Bůh má v tomto směru se svým lidem prašpatnou zkušenost. Říká: „Nepoznali, že já jsem je uzdravoval.“

A teď je tam napsáno zvláštní slovo: „Provázky lidskými jsem je táhl, provazy milování, byl jsem jako ti, kdo jim nadlehčují jho, když jsem se k němu nakláněl a krmil jej.“ „Provázky lidskými jsem je táhl“ – výraz „táhnout“ tu souvisí v hebr. se shovívavou trpělivostí. Nejde o tažení za vlasy nebo jiné drastické metody. Bůh táhne člověka k sobě s neobyčejnou mírností. Na provázcích lidských. Tzn. nepoužívá svou neskonale moc a sílu, kterou má jako Bůh,

nýbrž si používá lidských nástrojů, lidských vztahů a lidského, humánního zacházení s člověkem. Na rozdíl od lidí, kteří používají metody nelidské. Bůh používá „provazy milování“ nikoliv provazy otrokářů a katů. Bůh je jako ten, kdo nám nadlehčuje jho, které by bez Boha bylo těžší. Bůh je ten, kdo se k člověku sklání a sytí jej, posiluje.

Přes toto odvěké Boží milování, my lidé od Boha odcházíme a zdráháme se k němu vrátit. Musíme snad jako ten marnotratný syn dospět až k tomu, že budeme „žrát s vepří“ nebo musíme dopadnout ještě hůř? A jestliže se za Boží lásku a péči odvděčujeme svým nezájmem, svou lhostejností, svou modloslužbou a nevěrností, má vlastně ještě cenu uvažovat o návratu? Nevzdal se už Bůh naděje na náš návrat? Nevzdal se nás Bůh? A Bůh ústy proroka Ozeáš odpovídá svému lidu i nám: „Můj lid se zdráhá vrátit se ke mně; když ho volají k Nejvyššímu, nikdo se nepozvedne. Což bych se tě, Efrajime, mohl vzdát, mohl bych tě, Izraeli, jen tak vydat? Cožpak bych tě mohl vydat jako Admu, naložit s tebou jako se Sebójimem? Mé vlastní srdce se proti mně vzepřelo, jsem pohnut hlubokou lítostí.“ Bratři a sestry, vy, kdo máte představu svatého a spravedlivého Boha, dodržujícího právo a spravedlnost, slyšte, co praví Písmo: Boží srdce se vzepřelo Bohu samému, totiž jeho podstatě, jeho svatosti a smyslu pro spravedlnost. Bůh aby zůstal svatý, musí hřích potrestat, jinak by nesl stejnou vinu a odpovědnost za zlo ve světě jako my lidé, jak mu to stejně mnozí přičítají. Bůh musí trestat, aby byl spravedlivým Bohem. Ale tady se dozvídáme, že Bůh má srdce, které se v něm vzpírá tomuto zákonu a Bůh je pohnut hlubokou lítostí. To je Bůh, bratři a sestry! Žádná neosobní energie, žádné absolutno transcendentálního jsoucna, jak by řekli filozofové. Bůh, který má srdce, svírající se hlubokou lítostí nad zoufalou situací člověka. A toto srdce dělá z Boha skutečného Boha s velkým „B“ na začátku. A Bůh se rozhoduje nespravedlivě sám proti sobě a říká: „Nedám průchod svému planoucímu hněvu, nezničím Efrajima, protože jsem Bůh, a ne člověk, jsem Svätý uprostřed tebe; nepřijdu s hněvivostí.“ Všechno je jinak, než bychom čekali. Čekáme trest, protože věříme v Boha, že je svatý a ono zrovna nic nepřijde. A přitom Bůh je a je svatý.

Kdysi jsem mluvil s jedním člověkem a byl to velice zajímavý rozhovor. Ten člověk říkal: „Pán Bůh není.“ Ano, to známe. To lidé říkají, když se něco zlého stane a používají to jako důkaz Boží neexistence, protože údajně Bůh nezasáhl. Ale tento člověk mluvil kupodivu jinak. On říkal: „Pán Bůh není. Protože kdyby byl, tak bych tu už nebyl já. Kdyby byl Pán Bůh, tak by věděl, co jsem za člověka, co všechno jsem už v životě provedl a dávno by mě za to potrestal. Ale já tu pořád jsem. Dokonce jsem přežil pět autonehod. Už pětkrát mě mohl Pán Bůh zabít. Neudělal to. Pán Bůh není.“

„Což bych se tě, Efrajime, mohl vzdát, mohl bych tě, Izraeli, jen tak vydat? Cožpak bych tě mohl vydat jako Admu, naložit s tebou jako se Sebójimem? Mé vlastní srdce se proti mně vzepřelo, jsem pohnut hlubokou lítostí. Nedám průchod svému planoucímu hněvu, nezničím Efrajima, protože jsem Bůh, a ne člověk, jsem Svätý uprostřed tebe; nepřijdu s hněvivostí.“ „Milováním věčným miluji tě, pročež ustavičně činím tobě milosrdenství.“

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že tvoje láska nezná hranic. Děkujeme ti, že jsi nám blízko, že jsi v naší bídě a nízkosti. Děkujeme ti za tvoji milost, za odpuštění našich hříchů. Děkujeme ti, že ty smýváš všechno, co jsme učinili zlého ve své minulosti. Děkujeme ti, že máme kdykoliv možnost tobě vyznat své viny. Prosíme tě, dej nám znovu prožít tvoji lásku, to že nás miluješ a stojíš o nás. Dej nám to poznat zvláště tebdy, když se nám nedostává lásky od našich blízkých, když máme v srdci nepokoj a strach z příštích dnů. Prosíme, dej nám sílu, ať tě neopustíme a neutěčíme z boje, když ten Zlý zesiluje svoji moc. Dej, ať nám svátost večere Páně zvěstuje novou milost, nové odpuštění a novou lásku. Pane, jen u tebe máme útočiště a pomoc. Dej, ať nám svátost tvého umučeneho těla a tvé prolité krevě vlévá naději, že láska musí zvítězit, a že po noci zla a temnosti přijde světlo nedělního rána, dne vzkříšení. Dej nám tuto radost prožít právě ve dnech velikonočních ve společenství bratří a sester kolem tvého slova a při svátostním hostii. Amen.*